

S. AUGUST. 2. Coram pio vivens imple, etsi non obligat consentientem, cruciat tamen sententiam. *Epist. 155 ad Sebastianum.*

3. Si quisquam patiatur aliquod scandalum, et in anima periclitetur, tantum os frangitur, quantum amat. *Super Psalm. cv, vers. 4: Et ossa mea sicut cremum aruerunt.*

4. Illi patiuntur scandalum, qui relinquunt aut Christum, aut Ecclesiam. *Super Epist. B. Joan., tract. 1, de cap. n.*

5. Qui scandalis gaudent, abundat in eis malignitas diaboli. *Epist. 157.*

S. BERNARD. 6. Constat ubi veritas, et veritas necessaria in causa non est, nec licite scandalum quodlibet posse a quolibet committi, nec juste praecipii, nec innoxie consentiri. *Epist. 7 ad Adam Monach.*

7. Cum carpuntur vitia, et inde scandalum oritur, ipse sibi scandali causa est, qui fecit quod argui debeat, non ille qui arguit. *Epist. 78.*

8. Ubi scandalum, ibi proculdubio charitatis est detrimentum. *Epist. 82 ad Abbat. S. Joan. Carnut.*

9. Verus amor non habet amaritudinem scandali. *Serm. 13 ad Sororem suam.*

10. Non omnium scandala aequa sunt lance pensanda; aliter namque accipienda sunt scandala pusillorum, aliter Pharisaeorum: illorum quippe scandalum de ignorantia, istorum de malitia descendit; illi scandalizantur quia veritatem nesciunt, isti quia oderunt. *De Praecepto et dispens.*

11. Melius est ut scandalum oriatur, quam veritas relinquatur. *Apolog. ad Guillelm. Abbat., cap. Jam vero.*

S. BONAV. 12. Proprias conscientias coinquinant, qui scandalizant proximos per argutas astutias, et astutas versutias, et versutas argutias. *Expos. 2, super Psalm. cxvii, cap. 7, vers. 14, art. 2.*

13. Scandali privatio, puritatis est probatio: nam puritatis spectaculum, nullum obijcit offendiculum: sicut purum speculum, nullum offendit oculum. *Ibid., cap. 11, vers. 5, art. 2.*

14. In quantum potes sine peccato, vitare debes scandalum proximi: quod si de veritate est, pro scandalis relinqui veritas non debet. *Prose.*

15. Est autem triplex veritas, quas non debet pro scandalo relinqui: scilicet vitae, doctrinae et justitiae. *Super Luc., cap. xvii, in illud: Ut non veniant scandala.*

16. Hoc scandalum impietatis spiritualis est, cum quis malo exemplo animam proximi occidit, et ideo ipse dignus morte efficitur. *Ibid., etc.*

17. Quis scandalizans obligatur, non solum ad

reddendam animam suam, verum etiam animam scandalizatam? *Ibid.*

18. Scandalum praebere, grave peccatum est; sed maxime in his, quorum vita trahitur in exemplum. *Ibid.*

19. Quot scandala homines faciunt, tot lapides in Deum mittunt. *Serm. 4 Dom. pass. super illud: Tulerunt lapides, etc.*

20. Quam periculosum sit per scandalum perdere proximum, ostendit Eleazarus: legitur enim quod perdidit se corporaliter, ne proximos perderet spiritualiter. *Prose.*

21. Eleazarus maluit viam suam tormentis objicere, quam cuiquam magister perditionis existere. *Serm. 2, fer. 3 Pentec.*

22. Perdis proximum scandalizando, sed quod est miserabilius, perdis teipsum mortaliter peccando. *Ibid.*

23. Omne quod potest fieri, vel non fieri salva veritate, omittendum est propter scandalum. *Centilog., part. 4, sect. 31.*

24. Omnia agamus ne scandalizetur proximus: vita etenim etsi valde recta fuerit, scandalum alibi praebens, omne perdit. *Lib. 3, Phaeetra, cap. 39.*

25. Facilius grave peccatum occultum curatur quam scandalum. *De sex alis Seraph., cap. 3.*

26. Qui religionis suae scandalo non occurrit, honori proprio detrahit, et saluti: qui fidelis religionis filius est, nequaquam ejus scandalum parvi ducit. *In Speculo discipl., part. 1, cap. 28.*

27. Qui coram aliis, scandala seminat, tot et tantis condemnationibus dignus est, a quot et quantis videtur. *De Profess. monast., art. 9.*

28. Damnum quod ex scandalo oritur explicari non potest. *De non scandalizando.*

29. Ex aliorum scandalis, dum peregrinantur, huerum cape. *Adhort. 4.*

30. Quanto quisque per scandalum destruxit, de tantis periculis damnationis incurrit: quantis detrimentis fuit, de tantis damna contraxit. *Prose.*

31. Sicut ille valde admirandus atque laudandus est, cujus cursus multorum profectus est, ita ille merito legendus est, cujus vita multorum ruina est. *Hom. 7, ad Monach.*

32. Qui cum plurimorum destructione se perdidit, cum plurimorum edificatione se redimat. *Homil. 40.*

33. In quantum sine peccato possumus, vitare proximum scandalum debemus: si autem de veritate scandalum sumitur, utilis permittitur nasci scandalum, quam veritas relinquatur. *Hom. 7, super Ezech., super illud Math. xv: Omnis plantatio, etc.*

34. Sunt quaedam scandala, quas omnino despicienda sunt: quaedam vero cum vitari sine culpa possunt, despicienda non sunt, ne cum culpa exerentur. *Lib. 9 in Registro, indic. 4, cap. 39, epist. 39, ad Theostitum patrum.*

35. Quid est quod Dominus aliis scandalum esse permisit, aliis venire prohibuit? nisi ut nos doceret, illa scandala quae nos ad peccata implicent, contemnere, et ea scandala quae placare sine peccato possumus, modis omnibus mitigare. *Ibid.*

36. Discordia consuevit scandala generare. *Ibid., lib. 2, indic. 10, cap. 3, epist. 3.*

S. BERNON. 37. Quid necesse est in multorum scandala, rui-namque proferri, quae secreto aut corrigere valeas, aut emendare? *Lib. 3, advers. Ruffinum.*

38. Qui scandalizatur, parvulus est; majores enim scandala non recipiunt. *Lib. 3, super Math., cap. 48, can. 2, num. 179, super illud: Qui scandalizaverit unum, etc.*

39. Non quod necesse sit venire scandala, alioquin sine culpa essent, qui scandalum faciunt: sed cum necesse sit in isto mundo fieri scandala, unusquisque suo vitio scandalis patet. *Prose.*

40. Necesse est quidem venire scandala: va-tamen ei, qui quod necesse est ut fiat in mundo, vitio suo facit, ut per se fiat. *Ibid., super illud: Necesse est ut veniant scandala.*

S. TILARUS 41. Domesticae calumniae scandala, gravissimum solent fidei excidium afferre. *Super Psalm. cxvii, vers. Mirabilia testimonia tua.*

HUGO CARD. 42. Tria sunt in scandalo: impudentia, casus, lassio. *Super Psalm. cxviii.*

S. JOANNES CHRYSOST. 43. Nihil ita offendit et nocet religioni Catholicorum, ut scandali ansam praebere infidelibus. *Homil. 7, super Gen.*

44. Nullus debet scandali dare occasionem, sed morum lenitate, tuba clarius omnes erudire, et suae virtutis facere imitatores. *Ibid., homil. 33.*

45. Scandala sunt recta ac probae vitae confusio atque perversio. *Hom. 60, super Math. Oper. imperf.*

46. Quid prodest, si bonam vitam agendo teipsum salves, et malam famam habendo plurimos scandalizes? *Homil. 6, super Math. Oper. imperf.*

47. Vis non tibi venire scandalum? noli esse terrenus, sed celestis, et scandalum non habebis. *Homil. 17, ex divers. in Math.*

48. Vita, etsi rectissima sit, si aliis fuerit scandalo, totum amittit. *Homil. 56, super Joan.*

49. Plures de scandalo pereunt, quam de crudelitate salvantur. *Serm. 5, fer. 5, Passion.*

50. Quae tui sunt officii praesta, nemini dans ansam, seu bellum, seu dissidium, seu scandalum. *Serm. 22, super Epist. ad Rom.*

51. Omni plaga gravius est proximum scandalizare, nam impemurero mortem avertit. *Homil. 28, super I Cor.*

52. Si graviter quis peccet, atque clam hoc faciat, et neminem scandalizet, minorem dabit poenam: quam qui leviter peccavit, cum multorum scandalo. *Serm. contra concubinarios.*

53. Sicut ubique fuerit triticum, necesse est ut inveniantur illic et zizania: sic ubique fuerit bonum Dei, illic erit et scandalum inimici. *Homil. 13, super Math. Oper. imperf.*

54. Non plus te scandalizet malus, quam edificet bonus. *Lib. 1, de Regimine claustr.*

55. Difficile scandalizatur, qui in suis acibus ut decet virum, dominatur. *Ibid.*

56. Nemo scandalizetur subito, quia non totum est scandalum, quod te scandalizet. *Ibid.*

57. Si super scandalo pusillorum terribilem poenam statuit Deus, quid erit de scandalo praetorum? *Epist. 131, ad Quemdam Priorem.*

58. Lingua occasio est scandali, quoties in detractionis profuvium se diffundit. *Ibid., in invectiva contra depravator.*

59. Scandalum offendit sensus, mentem turbat, confundit intelligentiae puritatem, sanctos tentat, fatigat cautos, incautos dejicit, confundit omnia, conturbat omnes. *Serm. 27.*

60. Omne scandalorum Seminarium tollitur, si singulis quibusque membris, non quod voluntas ambis, sed quod necessitas expedit, impleatur. *Opus. 13, cap. 19.*

61. Non evadit scandalum, qui alteri inferit scandalum. *In Hortulo Rosar., cap. 17.*

62. In tantum scandalum vitandum est, ut non solum temporalia luera, sed etiam spiritualia ad tempus intermittenda sint, vel penitus omittenda ne in eis pusillius scandalizetur. *Conc. 2, de S. Michaele.*

Vide etiam fit. *Concordia, sent. 6; Crimen, sent. 33; Defensio, sent. 12; Detractio, sent. 14; Haeresis, sent. 16; Peccatum in genere, sent. 340; Praelatus, sent. 189.*

SCEIUS.

Vide CRIMEN.

SCHISMA.

Etymologia. Schisma a scissura animorum est vocatum. *Super II Machab., cap. 12.*

Schisma a scissura animorum nomen accepit; eodem enim cultu, eodem rito credit ut caeteri, solo congregationis delectatur dissidio.

Definitio. Schisma est vitium, quo quis sub sum-

JOAN. TRITH.

PETR. ELES.

S. PETRUS CHRYSOL.

S. PETR. DAM.

THOMAS A KEMPIS.

S. THOMAS A VILLANOVA.

GLOSS. ORD.

S. ISIDORUS HISPAL.

S. ANTONIN.

- mo Pontifice esse recusat, et membris Ecclesiae ei subiectis communicare renuit. Part. 2, tit. 3, cap. 11.
- Schismatici proprie dicuntur, qui propria sponte, et intentione se ab unitate Ecclesiae separant. *Ibid.*
- S. AUGUST. Schisma est eadem opinantem, atque eodem ritu colentem, quo caeteri, solo congregationis delictari dissidio. Lib. 20, *contra Faustam*, cap. 3.
- Schisma est recens congregationis ex aliqua sententiarum diversitate dissensio. Lib. 2, *contra Crescon.*, cap. 7.
- S. BONAV. Schisma est illicita dissensio eorum, inter quos unitas esse debet; vel illicitus ab unitate dissensus. Part. 1, *Centiloqui*, sect. 26.
- COLLECTOR. Schisma est, quando quis ab Episcopo suo, vel Ecclesiae communionem, sine novo tamen dogmate, secedit: nec pari iure cum caeteris assentit.
- S. THOMAS AQUINAS. Schisma proprie est, quod intendit se ab unitate Ecclesiae separari. 2, 2, *quest.* 29, art. 1.
- Schismatici dicuntur, qui subesse renuunt summo Pontifici, et qui membris Ecclesiae ei subiectis communicare recusant. *Ibid.*
- S. HIERON. *Differentia*. Inter haeresim et schisma hoc arbitror interesse: quod haeresis perversum dogma habeat; schisma autem quod ab Ecclesia se separat. Super *Epist. ad Titum*, cap. III, in illud: *Haereticum hominem*, etc.
- S. THOMAS AQUINAS. Haeresis et schisma distinguuntur: nam haeresis per se opponitur fidei, schisma autem per se opponitur unitati Ecclesiasticae charitatis. 2, 2, *quest.* 39, art. 1, in corpore ad 3.
- S. AUGUST. *Origo*. Origo et pertinacia schismatis, nulla est alia, nisi odium fraternum. Lib. *de Baptismo contra Donatistas*, cap. 11.
- S. LEO IX. Mater pestilens schismatum superbia est, eisque crudelissime filiae, invidia, et vana gloria. *Adversus praesumptiones Michaelis*, cap. 38.
- S. ANTONIN. *Comparatio*. Sicut amissio charitatis est via amittendi fidem, ita schisma est via ad haeresim. Part. 2, tit. 3, cap. 11.
- SENTENTIAE PATRUM.
- S. AMEROS. 1. Extra catholicam quidquid est, contrarium est. Super I *Cor.* III, in illud: *Ipsa vobis erit*.
- S. ANTONIN. 2. Non est schisma tantum in separatione membrorum a capite, sed etiam in separatione pertinacis membrorum ab invicem. Part. 2, tit. 3, cap. 11, § 7.
- S. AUGUST. 3. Quisquis ab hac Catholica Ecclesia fuerit separatus, quantumlibet laudabiliter se vivere existimet, hoc solo scelere, quod a Christi unitate disjunctus est, non habebit vitam, sed ira Dei ma-
- net super eum. Epist. 152, *ad Populum factionis Donatiana*.
4. Nulli schismata facerent, si fraterno odio non excecarentur. Lib. 1, *de Baptismo*, cap. 41.
5. Schismatis crimen, haeresim male perseverando facit. Epist. 164.
6. Petrus servo non libero, aurem dextram praesedit: ex quo significat eos, qui gladio schismatis feriuntur, servos esse carnalium desideriorum. *De Agone Christi*, cap. 29.
7. Illi qui per ignorantiam extra veram Ecclesiam baptizantur, sacrilegio schismatis vulnerantur. Lib. 1, *de Baptismo contra Donatist.*, cap. 5.
8. Nec in haeresi aut schismate constitutum, sanctorum orationes poterant adjuvare. *Ibid.*, lib. 3, cap. 17.
9. Non potest esse religiosus in schismate constitutus. Lib. 4, *contra Crescon.*, cap. 21.
10. Schisma facere ab unitate Christi, aut in schismate esse, profecto malum est, et magnum malum. *Ibid.*
11. Idololatrias in populo Dei gladius interemit, Schismaticos autem terra hiatus absorbit. Lib. 4, *de Baptismo contra Donatist.*, cap. 8.
12. Perditionem sibi maximam de indignatione Dei acquirunt, qui schisma faciunt. Epist. 76, *ad Magnum*.
13. Avelle radium solis a corpore, divisionem lucis unitas non capit. *Prosec.*
14. Ab arbore frange ramum, fractus germinare non poterit: a fonte praecide rivum, praecius arescet. *De unitate Eccles.*
15. Possidere non potest indumentum Christi, qui scindit et dividit Praemium Christi. *Ibid.*
16. Ad pacis praemium venire non possunt, qui pacem Domini discordiae furore ruperunt. *Ibid.*
17. Cum Deo manere non possunt, qui esse in Ecclesia Dei unanimes noluerunt. *Prosec.*
18. Ardeant licet flammis, et ignibus traditi, vel obiecti hostis animas suas ponant, non erit illa fidei corona, sed poena perditionis, nec religiosae virtutis exitus gloriosus, sed desperationis interitus. Occidi talis potest, coronari non potest. *Ibid.*
19. Quam unitatem servat, quam dilectionem custodit, aut cogitat, qui discordiae furore vesanus Ecclesiam scindit. *Ibid.*
20. Si Schismaticus extra Ecclesiam fuerit occisus, ad Ecclesiae non potest praemia pervenire. *Ibid.*
21. Quidquid a matrice discesserit, seorsum vivere, et spirare non poterit, substantiam salutis amittit. *Ibid.*
22. Non potest sibi constare discordia: non po-

GILLEBERT.

SCIENTIA IN GENERE.

- ANGLUS. test inter parientes schisma, perpetua pax servari. *Prosec.*
23. Ipsum schisma infidum est sibi; neque sibi coherere dicitur potest, quod charitatis pertentat dissolvere gutturum. Serm. 73, super *Cont.*
- GLOSS. DEC. 24. Schisma committit, qui se a bonis separat. In *Decretis Gratiani*.
- GLOSS. ORD. 25. Schismatici indigni sunt societate et communionem sanctae Ecclesiae, nec memoria eorum inter Catholicos habetur. Super I *Paralit.*, cap. 26.
26. Nisi quaedam veritatis simulatio praecedat, nec erunt schismata exacerbantium. Super *Deuter.*, cap. 1.
27. Schismatici simulantes quod zelo iustitiam moveantur, incautos ad suum schisma trahere nituntur. Super I *Machab.*, cap. 12.
- S. HIERON. 28. Nullum est schisma, quod non sibi aliquam confingat haeresim, ut recte ab Ecclesia recessisse videatur. Super *Epist. ad Titum*, cap. 3, in illud: *Haereticum hominem*, etc.
- HUGO A S. VICTORE. 29. Quia Schismaticus divinus est ab unitate et a societate superna per odium, in corpore suo non recepit Christum. Lib. 2, *Miscellan.*, codic. 2, tit. 19.
30. Schismatici adversantur Spiritui sancto, qui ob hoc missus est, ut charitatis et pacis unitatem reformaret in nobis. Super *Prov.*, cap. 6.
- S. ISIDORUS MARTYR. 31. Nefandas haereses, et eos qui schismata faciunt fugite, ut fontem malorum. Epist. 10, *ad Smyrnenses*.
- IOAN. GEERS. 32. Schisma disponit ad haeresim: quia recessus ab Ecclesia, errores fugit, ut recte discessisse videatur. *Prosec.*
33. Nulla est implicabilior irremediabiliorque divisio, quam illa quae fit sub religionis praetextu. Tract. 2, *de Schism.*
34. Vae pesti schismatica, vae supra modum, si haereses parturiat, quibus ipsum schisma irremediabiliter radicetur, et radicatum jugiter alatur, crescat, dilatetur atque roboretur. *Ibid.*
35. Heu schisma! fera pessima, monstrum horrendum, ingens, biceps, portentum pestiferum. *Proposit. eorum Anglicis*, consid. 1.
- S. THOMAS AQUINAS. 36. Schismate infidelitas est deterior: quia hoc Ecclesiae unitas, illa vero Dei ipsius veritas atque auctoritas directe violatur. 2, 2, *quest.* 39.
37. Quaequam Schismatici habere ordinis potestatem possint: Jurisdictionis tamen auctoritate privantur. *Ibid.*, art. 3.
38. Ubi schismatis periculum timetur, a punitione peccatorum cessandum est. 2, 2, *quest.* 43, art. 7.
- Vide etiam tit. *Unitas*, sent. 51.

- S. ISIDORUS HISPAL. S. ANTONIN. PHILO JUD. S. THOMAS AQUINAS. S. AUGUST. S. AMEROS.
- Etyimologia*. A Descendo scientia dici potest; nam scire dictura est a discere, quia nemo scit, nisi qui discit. Lib. 1, *Etyim.*, cap. 1.
- Definitio*. Scientia est lucidus et completus habitus intellectus in certam rerum creaturarum cognitionem intellectivam perducentis. Part. 4, tit. 16, cap. unie., § 6.
- Scientia est ex multis intellectis facultas, meditatione acquisita, ad finem aliquem bonum ac utilem. Lib. *de Quaerenda eruditionis gratia*.
- Scientia est donum Dei, quo homo certum et rectum iudicium habet de rebus divinis, discernendo credenda a non credendis. 2, 2, *quest.* 9, art. 1.
- Scientia est recta ratio scibilium. *Ibid.*, *quest.* 55, art. 1.
- Differentia*. Haec est sapientiae et scientiae recta distinctio, ut ad sapientiam pertinet aeternarum rerum cognitio intellectualis: ad scientiam vero temporalium rerum cognitio rationalis. Lib. 12, *de Trinit.*, cap. 15.

SENTENTIAE PATRUM.

1. A pietate ad scientiae spiritum consenditur: nam quamvis videatur aliquis scientiam possidere, stultus est si male vivit. Super *Apoccal.*, cap. 4.
2. Gravatae scire quod vel exequi, vel vitare non possis: gravatae scire sine usu, atque opere cogitationis profunde. *De Paradiso*, cap. 7.
3. Tribus causis scientia potest adipisci, scilicet doctrina experimento, et ratione. *De Similitud.*, cap. 156.
4. Scientia ad finem charitatis adhibita multum est utilis, per se autem ipsam sine tali fine, non modo superflua, sed etiam perniciosus est. Epist. 119, *ad Januarium*, cap. 21.
5. Omnes qui sciunt, non sunt participes scientiae. *De Patient.*, cap. 6.
6. Quidquid scientia comprehenditur, scientis comprehensione finitur. Lib. 12, *de Civitate Dei*, cap. 18.
7. Tria sunt hominum genera improbanda ac detestanda. Unum eorum, qui se arbitrantur scire quod nesciunt; alterum eorum, qui sentiunt quidem se nescire, sed non ita quaerunt, ut invenire possint; tertium eorum, qui neque se scire existimant, nec quaerere volunt. *De Utilit. credendi*, cap. 11.
8. Fons et origo omnis scientiae Deus est, quem quanto plus quis bibet, tanto plus sitiet. *De triplici habitaculo*, cap. 6.

9. Ego scientiam non appello, in qua ille qui eam proficitur, aliquando fallitur. Lib. 1, *contra Academicos*, cap. 8.

10. Scientia non est nisi cum res aliqua firma ratione percipitur, et cognita est. *De Quant. animae*, cap. 26.

11. Omne quod scitur, ad scientiam pertinet. *Ibid.*, cap. 29.

12. Omne quod scimus, ratione scimus: nullus igitur sensus scientia est. *Ibid.*

13. Scientia per disciplinam datur, aut excitatur: nec quisquam nisi per disciplinam aliquid discit. Lib. 1, *de Lib. arb.*, cap. 1.

14. Scientia mala nunquam esse potest, quia ratione atque intelligentia paratur. *Ibid.*, cap. 7.

15. Scientia nostra, scientia Dei comparata, ignorantia Lib. 2 *Conf.*, cap. 4.

16. Quidquid non latet, scitur; et omne quod scitur, ad scientiam profecto pertinet. *De Quant. animae*, cap. 29.

17. Scri non potest quod nihil est. Lib. 2, *de Lib. arb.*, cap. 20.

18. In his rebus quas utinque scio, magis te cupio esse scientem, quam scientia nostrae indigentem. *Epist.* 132.

19. Multi magis linguae certaminibus, quam scientiae luminibus, delectantur. *Epist.* 132.

20. Magis eligo cautam ignorantiam, quam falsam scientiam confiteri. *Epist.* 78.

21. Scientia creaturae in comparatione scientiae Creatoris quodammodo vesperascit. Lib. 18, *de Civit. Dei*, cap. 7.

V. BEDA. 22. Ubi scientiae domum majus, ibi gravius est inexcusabilis noxae periculum. Lib. 2, *super Luc.*, cap. 6, in illud: *Monus ejus dextra, arida, etc.*

S. BERNARD. 23. Sicut qui scire volunt eo fine tantum ut scient, et turpis curiositas est. *Prose.*

24. Sicut qui scire volunt, ut scientur ipsi, et turpis vanitas est: scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter.

25. Sicut qui scire volunt, ut scientiam suam vendant pro pecunia, pro honoribus, et turpis questus est.

26. Sicut qui scire volunt ut edificent, et charitas est: et item qui scire volunt ut edificentur, et prudentia est. *Serm.* 36, *super Cant.*

27. Vinum scientiae secularis inebriat quidem, sed curiositate non charitate, implet non nutriendum, infans non edificantem, ingrigitans non confortans. *Ibid.*, *serm.* 9.

28. Quid modus sciendi? Quid, nisi ut scias quo ordine, quo studio, quo fine quaeque nosse oporteat? quo ordine, ut id prius, quod maturius ad salutem: quo studio; ut id ardentius, quod veh-

mentius ad amorem: quo fine; ut non ad insaniam gloriam, aut curiositatem, aut aliquid simile, sed tantum ad edificationem tuam, vel proximi. *Ibid.*, *serm.* 36.

29. Quam salubrius disceres Jesum, et hunc crucifixum! quam scientiam haud facile (nisi qui mundo crucifixus erit) apprehendit. *Prose.*

30. Falleris filii, falleris si te putas invenire apud mundi magistros scientiam quam soli Christi Discipuli, id est, mundi contemptores, Dei munere assequuntur.

31. Non hanc lectio docet, sed unctio: non littera, sed spiritus: non eruditio, sed exercitatio in mandatis Dei.

32. Non recte proditur ad lumen scientiae, nisi germen justitiae praecedat ad animam; ex quo formetur granum vitae, et non palea gloriae.

33. Nondum tibi ad justitiam seminasti, nondum spei manipulos messuisti, et veram te praesumis sectari scientiam? *Epist.* 408, *ad Thomaam de S. Audomaro*.

34. Multi multa sciunt, et se ipsos nesciunt: alios inspicunt et seipsos deserunt. *Lib. Medit.*, cap. 1.

35. Multi quaerunt scientiam, pauci vero conscientiam: si tanto studio et sollicitudine quaeratur conscientia, quanto quaeritur secularis et vana scientia, et citius apprehenderetur, et utilius retineretur. *De Inter. domo.*, cap. 21.

36. Non est dignus scientia, qui scientiae insurgit praepertoris. *De Discipl. scholar.*, et hab. apud Bedam in *Axiomat. Philos.*, verbo *Non est*.

37. Ubi majus est domum scientiae, ibi transgressor majori subiacet culpe. *Super Luc.*, cap. 10 in illud: *Operari autem pauci*.

38. Fructus omnium scientiarum est, ut in omnibus edificetur fides, honorificentur Deus, componantur mores, hauriantur consolationes. *De Reduct. artium ad Theolog.*

39. Beatus homo, qui scit Christum Jesum, citiansi alia nescit: infelix, qui scit omnia alia, illum autem nescit. *Unde versus*.

Hoc est scire nihil, sine Christo plurima scire: Si Christum bene scis, satis est, si caetera nescis.

40. Scientia quam pro virtute inspicitur, per virtutem post modum melius invenitur. In *Speculo discipl.*, part. 4, cap. 13.

41. Fratres, qui scientiam curiositate dumctur, in die tribulationis invenient manus suas vacuas. *Prose.*

42. Ideo vellem eos magis roborari virtutibus, ut cum tempus tribulationis venerit, secum haberent Dominum in angustia.

43. Nolo fratres meos cupidos esse scientiae et librorum, sed volo eos fundari super sanctam humilitatem: ventura est enim tribulatio, quando libri ad nihilum utiles, in fenestris et latebris projicientur. In suis *Opusc.*, collat. 45.

44. In libro crucis lege, et mundanae ac curiosae scientiae ne vacaveris. In suis *Opusc.*, apophthegm. 32.

45. Perfecta scientia est, et cuncta sollicitate agere, et scire de suis meritis senihil esse. *Super Job*, cap. 37.

S. GREGOR. MAGNUS. 46. Tolerabilis Deo est, ut infirmitate atque ignorantia, cum humilitate quisquis jaceat, quem cum elatione cordis alta comprehendat. Lib. 17, *Moral.*, cap. 7.

47. Omnes elati scientiam habere non appetunt, sed ostentare. Lib. 23, cap. 4, num. 9.

48. Perfecta scientia est scire omnia, et tamen juxta quendam modum scientem se esse nescire. *Ibid.*, lib. 27, cap. 22, num. 24.

49. Vera scientia afficit non extollit: nec superbiens quos repleverit, sed lamentantes facit. *Prose.*

50. Cum quis vera scientia repletus fuerit, primo se scire appetit, et jam sui conscius, tanto per illam robustius sapit, quanto se infirmum in illa verius recognoscit. *Ibid.*, lib. 23, cap. 10, num. 17, super illud *Job. xxxiii: Dixit ergo in auribus meis*.

51. Ars et mira discipline scientia est toto cordis adnisi addiscenda. *Prose.*

52. Quem penuria sua non frangit, a gratiarum actione non retrahit, in verum temporalium desiderium non accendit, scilicet humiliari.

53. Qui receptis rebus non extollitur, qui solus ad usum vanae gloriae non interquet, qui solus non possidet quod accipit, sed hoc cum indigentibus misericorditer dividit, scit abundare.

54. Qui accepta alimenta non ad ingurgitationem ventris utitur, sed ad reparationem virtutis, nec suis carni tribuit quam necessitas petit, scit satiare.

55. Qui alimentorum inopiam sine murmuratione tolerat, nec pro necessitate virtutis agit aliquid, unde anima peccati laqueum incuterat, scit eurare.

56. Quem nec abundantia in superbia elevat, nec in necessitate cupiditas irritat, scit abundare, sic penuriam pati. *Homil.* 49, *super Ezech.*, super illud, *Philip. iv: Scio et humiliari, etc.*

S. HIERON. 57. Non sufficit scire quod bonum est, nisi custodiatur attentius quod electum est. *Epist.* 22, *ad Eustoch.*

58. Scio quid nescio: pars enim scientiae est, scire quod nescias. Lib. 13, *super Ezech.*, cap. 42.

59. Magis ego velim rusticitatem justam, quam doctam malitiam: quia in altero, licet minor, tamen gloria est: in altero juxta scientiae profectum, majora supplicia sunt. Lib. 3 *super Epist. ad Ephes.*

60. Scientia pietatis est nosse legem, intelligere Prophetas, Evangelio credere, Apostolos non ignorare. *Prose.*

61. Absque pietate notitia veritatis delectat ad praesens, sed aeternitatem non habet premium. *Super Epist. ad Titum*, cap. 1, in illud: *Secundum suam electorum Dei, etc.*

62. In scientia avarus est, qui sensum non vult implere, quem capit. *Super II ad Cor.*, cap. ix in illud: *Hilarem datorem, etc.*

63. Inaudabilis est scientia, quam vita maculat impudica. Lib. 3 *Debas.*, cap. 13.

64. Summo opere cavendum est ei, qui quaerit scientiam, ut non negligat disciplinam. *Ibid.*

65. Nullam scientiam vilem teneas, quia omnis scientia bona est. *Ibid.*, cap. 14.

66. Multi scientiam habent, sed pauci sunt, qui noverint qualiter scire oporteat. *Ibid.*, lib. 5, cap. 9.

67. Coarctata scientia, jucunda non est. *Ibid.*, lib. 6, cap. 3.

68. Scire expellit quinque: quid credendum sit, scilicet, articulos fidei: quid faciendum, scilicet praepcepta: quid vitandum, scilicet peccata: quid timendum, scilicet poenam aeternam: quid appetendum, scilicet vitam aeternam. *Super Job*, cap. 27.

69. Scientia in tribus consistit: in fidei discussione, in temporalium administratione, in bona conversatione. *Super Psalm. xxviii.*

70. Quatuor necessaria ad habendam scientiam: Primum est intellectus: secundum, memoria: tertium, oratio: quartum, desiderium. *Super Prov.*, cap. ii.

71. Hodie multi congregant scientiam, non in suis cordibus, sed in codicibus, et nesciunt quibus congregant. *Ibid.*, cap. xiii.

72. Non aliud desideres scire, quam quod necessarium est scire: neque nimis etiam de necessariis inquiras, nisi subillius quam vales. *Super Ecclesiasticum*, cap. vii.

73. Melior est bona vita sine scientia, quam scientia magna sine bona vita. *Super Ecclesiasticum*, cap. xix.

74. Maxima pars intelligentiae est scire quod necias. *Collat. 4. Abbat. Danielis*, cap. 9.

75. Non a scientia longe est, qui capit intelligere quid ignoret. *Collat. 10. Abbat. Isaac*, cap. 9.

76. Impossible est, animam, quae mundanis vel

HUGO A. VICTORIS.

HUGO CARD.

BORTIUS.

S. BONAV.

nostrum, et deinde manus nostra. Tract. 18, super *Joan.*

17. Dicitur quisque agnoscere manum suam, cum id quod scripsit, agnoscit. *Ibid.*, Tract. 47.

18. Quisquis in Scripturis aliud sentit, quam ille qui scripsit, illis non mentibus fallitur. *De Doctr. chr.*, lib. 1, cap. 35.

S. BASILIUS
MAGNUS.

19. In parvo errore multus sermo peccat, per diligentiam vero scribens id quod dicitur, corrigitur. Epist. 178, ad *Notarium*.

20. Scribe recte et ne seducas mentes per scriptorum obliquitatem ac torvitatem. Epist. 180, ad *Calligraphum*.

21. Superflus scribere, penitus vanum est: de vanis vero scribere, etiam ridiculum est. Epist. 59, ad *Melietium episc.*

S. BERNARD.

22. Quantum tumultus est in mente dictantium, seu scriptantium? ubi multitudo perstrepat dictionum, ubi orationum varietas et diversitas sensuum concurrit: ubi saepe respicitur quod occurrit, et requiritur quod excedit. Ubi quid pulchrius secundum litteram, quid consequentius juxta sententiam, quid planius propter intelligentiam, quid utilius ad conscientiam, quid denique cui, vel post, vel ante ponatur, intentissime attenditur, multaque alia quae a curiosis in hujusmodi curiosis observantur, ubi nulla quies invenitur. Epist. 89, ad *Ogerium canonic. regular.*

S. FULGENT.

23. Libens feci, quod te velle libenter agnovi: malens inculcus videri sermone, quam esse frigidus charitate. Epist. 6, ad *Theodorum*, cap. 1.

S. GREGOR.
MAGNUS.

24. Mala me aliqua in scriptis meis, etsi dixisse non invenio; tamen quia omnino non dixi, non defendo: bona vero si qua, divinitus accipiens, dixi; meo videlicet vitio minus me dixisse profiteor. Lib. 36, *Monast.*, cap. 16, num. 26.

S. HIERON.

25. Moveas manum, figas styllum, commoveas te, et quidquid potes scriptis ostendas. Epist. 3, ad *Dominionem*.

26. Novum malitiae genus, scribere quod occultes: si sunt vera, quae scripsisti, cur publicum times? si falsa, cur scripsisti? Epist. 21, ad *Pammach. et Marcellin.*, lib. 1.

27. Quando sine nomine contra vita scribitur; qui irascitur, accusator sui est. *Ibid.*

28. Obsecro vos ut fundatis pro me ad Dominum preces, ut quamdiu in hoc corpuseculo sum, scribam aliquid gratum vobis, utile Ecclesiae, dignum posteris. In praefat. super *Dantelem*.

29. Nullus tam imperitus scriptor est, qui lectorem non inveniat similem. Lib. 12, super *Isaiam*.

HUGOCARD.

30. Quod loquimur, transit; quod scribimus, manet. Super *Job*, cap. xii.

31. Multi sunt, qui nolunt scribi in caelo cum pauperibus, sed in terra cum divitibus et sublimibus saeculi. Super *Psalin.* xxx.

32. Scriptores virtutum dant verbis, memoriam rebus, vigorem temporibus. *Prosec.*

33. Huius si de Ecclesia tollas, vacillat fides, charitas friget, spes decedit, jus perit, confunditur lex, in oblivionem transit Evangelium.

34. Impressura res papyrea est, et brevi tempore tota consumitur: scriptor autem membranis commendans litteras, et se et ea, quae scribit, in tempus longinquum extendit.

35. Unde ipse ecclesiam datat, fidem conservat, haereses destruit, vitia repellit, mores instruit, et dat incrementa virtutibus. *De laude Scriptor.*, cap. 1.

36. Scriptor pietate insignis Dei prece est, quia voluntatem ejus et praesentibus annuntiat et futuris. *Ibid.*

37. Scriptor devotus Deum laudat, Angelos laetificat, justos confortat, peccatores emendat, humiles commendat, honos conservat, superbos debellat, condemnat pertinaces. *Ibid.*

38. Fortius quae scribimus, menti imprimimus. *Ibid.*, cap. 6.

39. Non minus scriptor docet bona scribendo, quam predicator sancta praedicando. *Ibid.*, cap. 11.

40. Gentilium scripta exterius verborum eloquentia nitent, interius vacua virtutis sapientia manent. Lib. 3, de *Sum. bono*.

41. Quandoque dicta laudabiliora casualiter scribenti se offerunt, quae per studii vehementiam, et indaginem laboriosae meditationis inveniri non possunt. Epist. 1, ad *Henric. reg. Anglor.*

42. Omissis inanibus, scribas quae Theologicam sapientiam gravitatem, quae ad honestatem fructificent, et adificent ad salutem. *Ibid.*, epist. 76, ad *Petrum*.

43. Breve vobis scribere inaeperam, sed breve crevit in longum: exuberante dictandi materia, stylius licentius debito evagatus est in immensum. *Ibid.*, epist. 103, ad *Radvingens. abbat.*

44. Optime compensatur, si arguitur imperitia scriptor, dummodo proficiat sapienter auditor. *Opusc.* 27, cap. 5.

45. Liber, si placet, debet exhibere satietatem: si displicet, debet movere fastidium. Lib. 5, epist. 2, ad *Nymphidum*.

46. Quoties liber quispiam scribi jubetur, non tantum honorem spectat auctor a merito, quantum ab obsequio. *Ibid.*, lib. 9, epist. 16.

47. Non te offendat auctoritas scribens, utrum parvae vel magnae litteraturae fuerit, sed amor

JOAN.
TULI.

PLINIIUS II.

putae veritatis te trahat ad legendum: non quaeras quis hoc dixerit, sed quid dicitur attende. Lib. 1, de *Imit. Chr.*, cap. 5, sect. 1.

SENTENTIA PAGANORUM.

48. Quatenus nobis denegatur diu vivere, relingamus aliud quo nos vixisse testemur. Lib. 3, epist. 7, ad *Cornelianum Rufum*.

49. Liber offensis, liber et secundis casibus et adversis caret. Lib. 5, epist. 20, ad *Ursam*.

SENECA.

50. Turpe est aliud loqui, aliud sentire. Epist. 24.

51. Quare quid scribas non quemadmodum et hoc ipsum, non ut scribas, sed ut sentias: ut illa quae senseris, magis applices tibi, et veluti signes. Epist. 115.

52. Scribe, ut dum scripseris, legas: omnia ad mores et ad sedandam rabiem affectum referens. Epist. 89.

53. Quoties scribens aliquid dicturus es, seito morum tuorum te hominibus chirographum dare. *De mortibus*.

SCRIPTURA SACRA.

AGUGO A S.
VICTOR.

Definitio. Scriptura divina sunt, quae a Catholice fidei cultoribus editas, auctoritas universalis Ecclesiae ad ejusdem fidei corroboracionem in numero divinarum librorum computandas recipit, et legendas retinuit. Lib. 4, *Didascal.*, cap. 1.

S. ISID.
HISP.

JOAN. CLAS.

Comparatio. Scriptura sacra agro optimo ac fertili comparatur, qui cum multa signat ac profert, quae ad hominum victum sine aliqua ignis coctione proficiant: quaedam nisi prius flammae calore mitigata, omnem asperitatem suae deposuerint crudelitatis, vel incongrua usus humanis, vel noxia sentiantur. Collat. 8, *Abbat. Severi*, cap. 3.

S. ZEPHYR.
PAPA
ET MART.

Sicut stellae caeli non extinguunt nox, sic mentes fidelium et inherentes firmamento sanctae Scripturae non obscurat mundana iniquitas. In *Decretis*, part. 1, dist. 48, can. *Sicut*.

SENTENTIA PATRUM.

S. ANTONIN.

1. Sacra scriptura est vera domina omnium facultatum. Part. 1, tit. 4, cap. 3, § 4.

2. Tanta est sapientia Scripturae, tanta ejus profunditas, ut nullus valeat plene intelligere. Part. 3, in prologo § 2.

3. Studium sacrae scripturae illuminat intellectum: et inflammatur affectum. Part. 4, tit. 11, cap. 2, § 3.

4. In sacra scriptura reperiuntur Dei perfectiones. Omnipotentia in Genesi: Dei clementia in Exodo: reverentia et majestas in Levitico: patientia in libro Numeri: fortitudo in bellis Josue: longanimitas et misericordia in volumine Judicum;

S. PETRUS
DAMIANS.

S. SIDONII
EPISCOPI.

THOMAS
A REMPIS.

providentia in libris Regum. Et sic de aliis. Part. 4, tit. 14, cap. 3, § 2. *Prosec.*

5. Respice tibi, et invenies Abel devotionem, Enoch contemplationem, Noe credulitatem, Abrahamae fidelitatem, Isaac patientiam, Jacob prudentiam, Joseph castitatem, Moysi charitatem, Phinees sanctam emulationem, Aaron devotam oblationem, Judae confidentiam, Josue confidentiam, Booz equanimitatem, Samuelis integritatem, Job redargutiones, Tobiae correctiones, David misericordiam, Salomonis poenitentiam in Ecclesiaste, Eliae zelum pietatis, Elisaei telum aequitatis, Isaiae stabilitatem, Jeremie magnanimitatem, Ezechielis vigorem, Danielis fervorem, Maththiae singultus, Judae Machabei cultus, Eleazari amorem patriae, Raziae virorem laetiae, Christi Domini obedientiam, Matris ejus innocentiam, Baptistae confessionem, Angelorum exultationem, Petri longanimitatem, Pauli sublimitatem, Andree magisterium in cruce, Jacobi desiderium in luce, Joannis sapientiam, Thomae scientiam, Alphaidis justitiam, Philippi refugentiam, Bartholomei nobilitatem, Maththaei sanctitatem, Simonis constantiam, Thadthaei reverentiam, Maththaei humilitatem, Marci sinceritatem, Lucae vigilantiam, Barnabae eminentiam. *Ibid.*

6. Hic habet infans quod lactet, puer quod laudet, adolescens quod corrigat, juvenis quod sequatur, senior quod precetur. *Prosec.*

7. Hic discunt feminae pudicitiam, populi inveniunt pietatem, viduae iudicem, pauperes protectorem, advena custodem.

8. Hinc inveniunt reges quod audiant, iudices quod timeant.

9. Haec tristem consolatur, laetum temperat, iratum mitigat, pauperem recreat, divitem, ut se cognoscat, increpat.

10. Omnibus se suscipientibus apta medicamenta tribuit, nec peccatorem despicit, sed per poenitentiam remedium ei ingerit.

11. Post haec Deus ostenditur, simulacra irridendur, fides asseritur, perfidias repudiatur, justitia ingreditur, prohibetur iniquitas, misericordia laudatur, crudelitas abdicatur.

12. Veritas requiritur, mendacium damnatur, dolus accusatur, praedicator poenitentia, pax sequenda promittitur, spes certae nutritur: sed quod his omnibus excelentissimum est, post haec Christi sacramenta laudantur. *Ibid.*, cap. 4, § 2.

13. Scriptura divinitus inspirata, salutaris et utilis est, ad examinandum quod conveniens est, et honestum, et ad erudiendum atque corrigendum: ex ea enim discimus pro quem, et a quo facti simus, et ad quem tendamus. Epist. 5, ad *Episcopos*.

S. ATHANAS.
PATRIARCH.